

КАЗУС

БАЕВ 415D РЕГИОНАЛНА ИКОНОМИКА

Изготвил:

Проверил:

София, 2016

ВЪВЕДЕНИЕ

Решаваща роля за растежа и конкурентоспособността на европейските градове играят публично-частни партньорства (ПЧП), които често са в помощ за материализиране на различни градски проекти за развитие, като се има предвид, че управлението на градското пространство включва аспекти на икономическо и социалното развитие, ефективна реконструкция, устойчивост и опазване на околната среда¹.

Публично-частни партньорства (ПЧП) се разглеждат като основен подход в предоставянето на обществени инфраструктурни проекти и обществени услуги през последните години. Основно проекти, които изискват големи първоначални инвестиции, като например магистрали, водни и канализационни услуги, мостове, пристанища и летища, болници, затвори и училища се предоставят чрез ПЧП². Допълнително, на местно ниво често ПЧП се формират в контекста на съвременните форми на градско управление и децентрализация. Това е ключова характеристика на ПЧП³. Приетите ПЧП особено за целите на градското възстановяване са били в контекст на 50-те години, докато през 80те години с развитието на корпорациите са ПЧП обхващат цели проекти по строителство, като например Battery Park City, реконструкцията на Таймс Скуеър, Rebuild LA, Dev Co New Jersey⁴.

През последните петнадесет години на различните нива на управление (местно, национално, международно) по целия свят са били използвани различни модели на ПЧП като PFI, BOT, BOO, BOOT, BLO,

¹ Kyvellou S., Karaiskou E., 2006. Urban development through PPPs in the Euro- Mediterranean region, *Management of Environmental Quality: An International Journal*, 17(5), 599-610

² Engel, E., A. Galetovic, and F. Rand. 2007. The basic public finance of Public –private Partnerships. Discussion Paper No. 1618, Cowles Foundation for Research in Economics, Yale University.

³ Mohr, A. 2004. Governance through “public private partnerships ”: Gaining efficiency at the cost of public accountability? *International Summer Academy on Technology Studies- Urban Infrastructure in Transition*

⁴ Grimsey, D., and M. K. Lewis. 2004. *Public Private Partnerships -The Worldwide Revolution in Infrastructure Provision and Project Finance*. USA: Edward Elgar.

DBM и т.н. в най-важните инфраструктурни проекти, като например платени пътища, летища, училища, болници, водоснабдителни системи и пречиствателни станции за отпадъчни води. ПЧП са критикувани за това, че са първоначална стъпка към споразумения за пълна приватизация или че ПЧП са една форма на политика на либерализация на начина, по който обществените услуги се произвеждат и доставят на обществеността не само от публичния сектор, а и от партньорството между публичния и частния сектор. Въпреки тези критики ПЧП също са получили световна популярност като ключов начин за икономическо развитие, чрез предоставяне на публична инфраструктура, а също и като ключов в своята антикризисна програма⁵.

Съгласно световната практика и доказаните ползи за текущите проекти за ПЧП, страните от Югоизточна Европа са приели различни видове ПЧП за изпълнение на обществени инфраструктури и услуги, по-специално с оглед на това, че повечето от тези страни са променили техния режим в резултат на война или независимост. Сред страните в района, Хърватия е типичен пример, където през последното десетилетие са се реализирали редица проекти за ПЧП, в транспортния сектор, сектора на социалната инфраструктура, в сектора на обществените услуги и туризма. Хърватия е приела Закон за публично-частно партньорство през октомври 2008г. (на "Закон за ПЧП") и през януари 2009 г. е била създадена Агенция за публично-частно партньорство ("ПЧП агенция"), която има важна роля в процеса на ПЧП.

Настоящата курсова работа има за цел да разгледа приложението на ПЧП в Хърватия, която наскоро стана 28-мата членка на ЕС.

1. ПЧП в Югоизточна Европа

⁵ Codecasa G., and D. Ponzini. 2011. Public-Private Partnership: A Delusion for Urban Regeneration? Evidence from Italy. *European Planning Studies* 19: 4, 647 — 667.

Правителствата на страните от Югоизточна Европа, следвайки примера на други страни в Европа и под натиска дефицита за поддържане на основната инфраструктура и бюджетни ограничения, приеха концесионните договори като ВОТ (Строителство, Оперирание, Трансфер - СОТ) предимно за изграждане на магистрала, проекти за хранене и комунални услуги. Също така, те са приемали като Великобритания вида частни-финансови инициативи (ЧФИ) за изпълнението на проекти, главно в градската инфраструктура. Характерни примери за проекти, които са били изпълнени в Югоизточна Европа, чрез форма на ПЧП са в Гърция, Хърватска (Маселј и магистрала Истрия У, завод за преработка на отпадни води в Загреб, спортни зали в Загреб, Сплит и Вараждин и т.н.), Албания (Ашта Хидроенергетически завод), България (електрически централи, летището във Варна и Бургас и т.н.), Босна и Херцеговина (коридор Vc / Коридор 5в в съответствие с модела на ПЧП), Гърция (Рио - Антирио мост, магистрала Атики Одос, международното летище в Атина, 7 пожарни станции), Сърбия (Хоргош да Пожега магистрала)⁶.

През септември 2009 г. в Сараево, регионална министерска конференция „Публично Частни партньорства (ПЧП) в стратегическите инфраструктурни мрежи: Развиване на публично-частното партньорство в Югоизточна Европа” е била организирана от Съвета за регионално сътрудничество (СРС), в сътрудничество с Програмата за развитие на ООН за развитие (ПРООН) на Босна и Херцеговина. На тази конференция, Министерският съвет е признал важната роля, която частният сектор може да играе в контекста на инфраструктурното развитие и предоставянето на обществени услуги, приел е необходимостта от разработване на институционална и законодателна среда, която да позволи участието на частния сектор в предоставяне на инфраструктурни съоръжения и услуги

⁶ CMS Legal Services EEIG. 2010. *PPP In Europe*. Frankfurt, Germany. <http://www.cmslegal.com/Pages/default.aspx>.

чрез модела на ПЧП; е потвърдил, че на развитието на инфраструктурата ще се даде висок приоритет не само в националните програми за развитие. Така е установена Югоизточна мрежа за публично-частно партньорство, която да осигури регионално сътрудничество в преследването на тези цели и с оглед максимизиране на използването на съществуващите познания за ПЧП.

За да се даде възможност за изпълнението на проектите за ПЧП, много европейски страни са приели специални разпоредби или насоки, чрез които те предоставят законодателни рамки или чрез които се насочва и насърчава изпълнението на такива проекти. От страните в Югоизточна Европа Гърция, Хърватия, Румъния и Словения са приели Институционална рамка за ПЧП и те са създали Централно звено за ПЧП. В останалите страни ПЧП са реализирани под формата на концесии. Гърция и Хърватия са най-активните страни в Югоизточна Европа.

2. Случая на Хърватия

Република Хърватия, с площ от 56 594 км², се намира в югоизточната част на Европа, заобиколена от Алпите на Запад, Сава и Драва на север и изток и Адриатическо море на юг. Според последните преброявания, населението през 2010 г. е било от 4.4 милиона жители с средната плътност от 78,1 жители на км²⁷. През последните 15 години, Хърватия постигнала впечатляващо икономическо и социално прогрес. Преди началото на световната криза, хърватската икономика е нараствала с 4-5 сто на годишна база, доходите са се удвоили и икономическите и социални възможности са били драстично подобрени. Доходът на глава в Хърватия достига около 63 на сто от средния размер за Европейския съюз (ЕС)⁸. Но икономиката на Хърватия е страдала от глобалния икономически

⁷ Central Bureau of Statistics (CBS). 2011. *Monthly Statistical Report*, No 3, Zagreb, Croatia

⁸ Worldbank. 2011. *Progress Report on the Country Partnerships Strategy for Croatia FY2009 – FY2012*. No 61715-HR. <http://ppi.worldbank.org/>